

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

De consensu cui aduenit iuramentum, vel copula carnalis. Quæstio 46.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

tamen est sufficiens ad inducendum proximum effectum sacramenti; scilicet absolutionem à peccatis; & ideo oportet, quòd ad perfectionem sacramenti interueniat actus sacerdotis. Sed in matrimonio, actus nostri sunt causa sufficiens ad inducendum proximum effectum, qui est obligatio: quia quicumque est sui iuris, potest se alteri obligare. Et ideo sacerdotis benedictio non requiritur in matrimonio, quasi de essentia sacramenti.

Ad tertium dicendum, quòd etiam prohibetur, ne Baptismus aliquis accipiat præterquam à sacerdote, nisi in articulo necessitatis. Matrimonium autem non est sacramentum necessitatis; & ideo non est similis ratio. Prohibentur* autem clandestina matrimonia, propter pericula quæ inde euenire solent: quia frequenter in talibus est aliqua fraus ex altera parte; frequenter etiam ad alia coniugia transseunt*, dum pœnitent de illis quæ subito facta sunt; & multa alia mala inde accidunt; & speciem temporis, præter hoc habent.

Ad quartum dicendum, quòd non sunt prohibita clandestina matrimonia, quasi contra essentiam matrimonij existentia; sicut sunt prohibita matrimonia illegitimarum personarum, quæ sunt materia debita huic sacramento: & ideo non est simile.

QVÆST. XLVI.

De consensu, cui aduenit iuramentum vel copula carnalis, in duos articulos diuisa.

Deinde considerandum est de consensu, cui aduenit iuramentum, vel copula carnalis.

¶ Circa quod quaruntur duo.

¶ Primo, vtrum iuramentum adiunctum consensui per verba de futuro, expresso, faciat matrimonium?

¶ Secundo, vtrum copula carnalis eidem consensui adueniens, faciat matrimonium?

*in decre.
lib. 4. tit.
3. & in
Decretis
Causa
30. q. 5.
c. Aliter
legitimum
est, c. 1.
* ut dicit
Gratian.
caus. 30.
q. 5. c. 11.
in fine.
Amb. li.
1. de A-
braham,
c. 9.*

ARTIC. I.

Virum iuramentum adiunctum consensui per verba de futuro, expresso, faciat matrimonium?

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod iuramentum adiunctum consensui per verba de futuro, expresso, faciat matrimonium. Nullus enim potest se obligare, ut faciat contra ius diuinum. Sed implere iuramentum est de iure diuino, ut patet Mat. 5. Reddes autem Domino vota tua. Ergo per nullam obligationem sequentem potest euenire quod nemo non debeat implere iuramentum prius factum. Ergo post consensum in aliquam per verba de futuro, iuramento firmatum, aliquis alteri se obligat per verba de presenti: videtur, quod nihilominus debeat iuramentum primum seruire. Sed hoc non est, nisi illo iuramento esset matrimonium illud perfectum. Ergo iuramentum adiunctum consensui per verba de futuro, facit matrimonium.

¶ 2 Præterea, Veritas diuina fortior est quam veritas humana. Sed per iuramentum veritate diuina, iuratur aliquid. Cum ergo verba exprimentia continentur de presenti, in quibus est sola veritas humana, matrimonium perficiant; videtur, quod multo magis id efficere possint verba de futuro, iuramentum firmata.

¶ 3 Præterea, Secundum Apostolum ad Heb. 6. maioris controuersie finis, ad confirmationem, est iuramentum. Ergo in iudicio saltem plus standum est iuramento, quam simplici verbo. Si ergo aliquis simplici verbo consentiat in aliquam per verba de presenti, postquam consenserit in aliam cum iuramento per verba de futuro: videtur quod iudicio Ecclesie debeat compelli stare cum prima, & non cum secunda.

¶ 4 Præterea, Verba de futuro simpliciter proferuntur sponſalia. Sed iuramentum ibi aliquid operatur. Ergo facit plus quam sponſalia. Sed ultra sponſalia non est nisi matrimonium. Ergo facit matrimonium.

189
Tho. 4. d.
28. q. vni
ca, ar. 1.
c. 2.

*vt dicitur
est q. 43.
art. 1.

B b 4 SED

SED contra, Quod futurum est, non est. Sed iuramentum additum, non facit quin verba de futuro significent consensum de futuro. Ergo adhuc matrimonium non est.

*decret. li.
4. tit. 1.
c. 31.*

¶ Præterea, Postquam perfectum est matrimonium, non oportet quod alius consensus interueniat ad matrimonium. Sed post iuramentum aduenit alius consensus, qui matrimonium facit; alias frustra iuraretur illud esse futurum. Ergo non facit matrimonium.

RESPONDEO dicendum, quod iuramentum adhibetur ad confirmationem dictorum: unde illud tantum confirmat quod in dictis significatur; nec significatum mutat. Et ideo cum verba de futuro ipsa sua significatione habeant quod matrimonium non faciant; quia quod futurum promittitur, nondum fit: etiam si iuramentum adueniat, nondum est matrimonium factum, sicut Magister in litteris dicit*.

* *lib. 4.
sent. d. 28
§. A.*

Ad primum ergo dicendum, quod implere iuramentum licitum, est de iure diuino, non autem implere matrimonium illicitum: unde si aliqua obligatio sequens iuramentum, faciat illud illicitum, quod prius fuisset licitum, non derogat iuri diuino quod iuramentum prius factum non seruat. Et ita est in proposito; illicite enim iurat qui illicite promittit. Promissio autem de alieno est illicita: unde consensus sequens per verba de presenti, quo quis transferit matrimonium sui corporis in aliam, facit præcedens iuramentum esse illicitum, quod prius licitum erat.

*lib. 4. de
decret. tit. 1.
c. 20*

Ad secundum dicendum, quod veritas diuina efficacissima est ad firmandum illud, cui adhibetur. Unde patet solutio ad Tertium.

Ad quartum dicendum, quod iuramentum aliquando operatur, non nouam obligationem faciens, sed etiam confirmans: & sic grauius peccat, qui eam violat.

ARTIC. II.

Utrum carnalis copula post verba de futuro consensum exprimentia, faciat matrimonium?

190

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod carnalis copula post verba de futuro consensum exprimentia, faciat matrimonium. Quia maius est consentire facto, quam verbo. Sed ille qui carnaliter commiscetur, facto consentit promissioni, quam prius fecit. Ergo videtur, quod multo magis per hoc fiat matrimonium, quam si solis verbis de præteriti consensu fieret.

¶ 2 Præterea, Consensus non solum expressus, sed etiam interpretatiuus facit matrimonium. Sed nulla potest esse maior interpretatio consensus, quam carnalis copula. Ergo perficitur matrimonium per hoc.

¶ 3 Præterea, Omnis coniunctio carnalis præter matrimonium facta, est peccatum. Sed mulier non videtur peccare admitteus sponsum ad carnalem copulam. Ergo per hoc fit matrimonium.

¶ 4 Præterea,* Non dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum. Sed aliquis non potest mulieri quam deflorauit sub specie matrimonij, restituere ablatum nisi eam coniugio ducat. Ergo videtur, quod etiam post carnalem copulam cum alia contraxerit per verba de præteriti, teneatur ad primam redire quod non esset nisi inter eos esset matrimonium. Ergo carnalis copula post consensum de futuro, facit matrimonium.

¶ Sed contra est, quod dicit Nicol. Papa *, Si consensus in nuptijs defuerit, cætera etiam cum ipso cohabitata frustrantur.

¶ Præterea, Quod consequitur ad aliquid, non facit ipsum. Sed carnalis copula sequitur ipsum matrimonium sicut effectus causam. Ergo non potest facere matrimonium.

RESPONDEO dicendum, quod de matrimonio potest loqui dupliciter. Vno modo, quantum ad formam consentientia; & sic in rei veritate carnalis copula non

* Aug. ep. 54. c. 9. est ad Mat. ced. to. 2. c. 1. habetur in decret. caus. 14. q. 6. c. 1. * 27 q. 2. cap. sufficit. Idem habetur in dec. li. 4. tit. 4. et est de sponsa duorum c. 5. incipit, Tuas dudum. vide de decret. d. 27 q. 2.

non habet quod perficiat matrimonium, cuius sponsalia præcesserunt per verba de futuro, si consensus interior desit: quia verba etiam de præsentis consensum exprimentia, si consensus mentalis desit, non facerent matrimonium, ut supra dictum est. Alio modo, quantum ad iudicium Ecclesiæ: & quod in exteriori iudicio secundum ea quæ foris patent, iudicatur, cum nihil possit expressius significare consensum, quam carnalis copula: ideo secundum iudicium Ecclesiæ, carnalis copula consequens sponsalia, matrimonium facere iudicatur; nisi aliqua signa expressa doli vel fraudis appareant.

*q præced.
ar. 4.*

*in decret.
lib 4. tit.
c. 30.*

Ad primum ergo dicendum, quod ille qui carnaliter commiscetur, facto consentit in carnalem copulam, secundum rei veritatem: sed in matrimonium non consentit ex hoc ipso, nisi secundum interpretationem iuris.

Ad secundum dicendum, quod interpretatio illa non mutat rei veritatem, sed iudicium quod de rebus exterius fit.

Ad tertium dicendum, quod si sponsa sponsum admittat, credens eum velle matrimonium consummare, excusatur à peccato, nisi aliqua signa expressa fraudis appareant: sicut si sint multum distans conditionis, vel quantum ad nobilitatem, vel quantum ad fortunam, vel aliud signum evidens appareat. Sed tamen sponsus peccat fornicando, & puniendus est de fraude quam facit.

Ad quartum dicendum, quod in tali casu sponsa antequam aliam duxerit, tenetur eam ducere in viam, si sint æqualis conditionis, vel si sponsa sit melioris conditionis. Sed si aliam duxerit, iam factus est impotens ad soluendum illud, ad quod tenebatur: ideo sufficit si ei de nuptijs provideat: & ad hoc tenetur non tenetur (ut quidam dicunt) si sponsus sit melioris conditionis, aut aliquod signum fraudis evidens fuerit: quia præsumi probabiliter potest, quod sponsa non fuerit decepta, sed decipi se finxit.

QVÆ.